

[KADIN]

eğitim şart mı?

Düşüncemizi içinde yaşadığımız toplumsal ilişkiler belirler.

Bu ilişkilerde egemen olan şu an kadınların erkek tarafından ezildiği ve bu ezilmenin kapitalizm, ırkçılık ve milliyetçilik gibi pek çok ezme ilişkileriyle dolaylanmasıdır.

Hemen tüm çağdaş toplumlarda olduğu gibi bizde de durum budur.

Bu toplumlarda verilen eğitim de genel olarak tüm bu ezme ezilme ilişkilerini pekiştiren içeriğe sahiptir.

Dolayısıyla eğitim kadınların kurtuluşunun şartı değildir.

SELMA GÜNGÖR

“Eğitim şart” hemen her sorunun çözümü için önerdiğimiz cümledir.. İlkokul çocukları bile kendilerine sorulan sorunlarda artık gülererek, "eğitim şart" diyorlar. Bütün bir toplum koro halinde tüm sorunların çözümü için eğitim şart diyoruz. Toplumun okur yazarlık oranı, temel eğitimi bitirme oranı artmasına rağmen sorunların çözülmediği görülünce de eğitim yaşı değiştiriliyor, anaokulu eğitimine sıra geliyor, ve aile içi eğitimin ne kadar önemli olduğu vurgulanmaya başlanıyor.

Kadın sorunu ve kadına yönelik şiddet ele alınırken de "eğitim şart"la başlayan çözüm önerilerine, erkek çocuklarını da kadınlar yetiştirdiği için annelerin oğullarını kadına yönelik şiddet uygulamayan kişiler olarak yetiştirmesi ekleniyor. Böylece kendilerine yönelik şiddetin suçlusu kadınlar oluyor; tüm bir erkek toplumu, günahı yine kadınlara yüklemiş olarak, tüm sorumlulukları da kadınların üzerine atarak rahatlıyor.

Çocuklar doğduğu andan itibaren öğrenir. En çok da görerek öğrenir. Soru sormaya başlaması çok sonradır. Bu nedenle annenin faili olduğunu iddia ettiğimiz eğitim çocuğun doğduğu andan itibaren çevresindeki ilişkileri gözlemeye başlaması ile olur. Bu gözlem hiçbir zaman pasif bir kayıt olmakla kalmaz. Sonra o da gördüklerine uygun davranmaya başlar. İşte anneden çocuğun bu davranışlarına müdahale etmesi iste-

nir: "Müdahale et ve öyle davranmasını engelle."

Babasının annesini dövdüğünü gören çocuk neler öğrenir. İlk öğrendiği şey babaların anneleri, başka tanıklıkları olursa erkeklerin kadınları, dövemediğidir. Bu şiddete karşı ne yapacağını annenin ve toplumun tutumundan öğrenir. Son on yıla kadar kadınlar genellikle acılarını kendi kendine yaşar, ağlardı. Çocuk bunu da görür, buradan öğreneceği şiddetin acı verdiğidir. Annesiyle özdeşlik kurarak annenin acısıyla özdeşleşir. Hatta annesinin canını yakan babasına düşman olur. Anne bu şiddetin hesabını sormaz, kız çocuklar, bu şiddete kadınların katlanmak zorunda olduklarını öğrenir. Erkek çocuklar da bu şiddet karşısında kadınların güçsüz olduklarını.

Kadın çocuklarını alır ve anne-babasının evine gider; orada çocuklar bu sorunun önemli olduğunu annelerinin ağlamasından, dede ve anne-annelerinin suratlarının asılmasından anlarlar. Birkaç gün süren bu ağır hava annelerinin artık orada kalamayacağı, kocasına dönmesi öğüt-emirleriyle son bulur. Bu kaçış-geri dönüşten ne öğrenir çocuklar? Annelerinin dayak yemesi konusunda onun annesi ve babasının da bir şey yapmadığını; kız çocuklar kadın olmanın çaresizliğini, erkek çocuklar erkek olmanın gücünü. Bu arada gündüz kuşağında çocukların oyalanması için açık olan televizyonda seyredilen Türk filmle- rinde kendi istedikleri olmadığında kadınlara okkalı tokatlar atan erkekler vardır.

Baba tokat atmaya devam eder, anne çaresizce boyun eğmeye. İşsizdir ayrılamaz. Çocuklarını bırakamaz. Bulabildiği tek çözüm kız çocuğunu okutarak en azından onun güçlenmesini sağlamaktır, ama bu konuda da kızına sunabileceği olanak fazla değildir. Yaşadığı acıya tanık olan oğlu analara dayak atmanın çok kötü olduğunu düşünür. Ama babasıyla özdeşleşerek erkek kimliğini alacaktır. Babası gibi davrandığında erkek olduğu ortaya çıkacaktır. O da ilk fırsatta babası gibi, kız kardeşine karışır, kız arkadaşına karışır ve gerektiğinde; yani kendisine itiraz ettiklerinde onları döverek erkek olduğunu kanıtlar. Annesinin yaşadığı şiddete tanıklık ettiği için annesini savunur, annesini sever, ama babasıyla özdeşlik kurduğu için karısını döver. Bizler de anneyi suçlarız oğlunu iyi eğitmemişsin diye.

Marx özellikle eğitimle, insanları yetiştirerek tüm toplumsal kötülüklerden kurtulacağımızı düşünenlere karşı "İnsanlar yaşadığı gibi düşünür,

düşündüğü gibi yaşamaz." der. Düşüncemizi içinde yaşadığımız toplumsal ilişkiler belirler. Bu ilişkilerde egemen olan şu an kadınların erkek tarafından ezildiği ve bu ezilmenin kapitalizm, ırkçılık ve milliyetçilik gibi pek çok ezme ilişkileriyle dolaylanmasıdır. Hemen tüm çağdaş toplumlarda olduğu gibi bizde de durum budur. Bu toplumlarda verilen eğitim de genel olarak tüm bu ezme ezilme ilişkilerini pekiştiren içeriğe sahiptir. Dolayısıyla eğitim kadınların kurtuluşunun şartı değildir. Hatta kadınların mücadele ederek değiştirdikleri içeriğe baktığımızda bu ezilmenin yeniden üreticisi durumundadır.

Çocukların eğitimine dönecek olursak, çocukların şiddetten uzak ve her iki cinse de saygılı yetişmesi evdeki ve çevrelerinde tanık oldukları ilişkilerin böyle olmasıyla mümkündür. İlişkilerin değişmesinin mümkün olması ise ne yazık ki çocuğa rol modeli olan anne ve baba ilişkilerinin değişmesi ile mümkündür. Bu değişim şimdi başladı.

Tek tek yalıtılmış halde yaşadıkları evlerinden çıkıp birbirleriyle ilişki kuran kadınlar ne yaşadıklarını konuşarak nasıl ezildiklerini ortaya çıkardılar, ortaya çıkarmaya devam ediyorlar. Kendi koşullarının bilincine vardıkça değiştirmek için mücadeleye başladılar. Bu mücadele oldukça etkin biçimde sürüyor ve sürdükçe de kadınların erkekler karşısındaki konumunu değiştiriyor. Önceleri, koca karşısında tek başına olan kadınlar şimdi, oluşturdukları toplumsal ve kadınlar arası dayanışma ilişkileriyle erkek-koca karşısında daha güçlü duruyorlar ve erkek-kocanın şiddeti karşısında aciz, boyun eğmek zorunda olan, çözümsüz kadınlar olmaktan çıkıyorlar. Yaşadıkları şiddete ve müdahalelere hayır diyorlar, ve kendilerine yeni hayatlar kuruyorlar. Ancak bu andan sonradır ki kadınlar çocuklarını şiddeti ve erkek şiddetini hoş görmeyen çocuklar olarak yetiştirebilirler. Çocuklar, şiddete hayır diyen, kendi hayatını kuran ve kurmak isteyen kadınları, güçlü kadınlar olarak örnek olabilirler. Erkek çocuklar da şiddetin ve ezilmenin birlikte yaşamı imkansız kıldığını anlarlar-anlıyorlar.

Öncelikle kadınların ezilmesine yol açan toplumsal ilişkilerin değişmesi, bu değişimin de bizzat kadınlar tarafından yapılması şart. Kadınlar katılmadığında değişim olsa da kadınların ezilmesini ortadan kaldırmadan değişiyor ilişkiler. Bu değişim olduğunda eğitim de şart olmaktan çıkacaktır artık.